

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 5. junija 2025 *

„Predhodno odločanje – Mednarodni letalski prevoz – Montrealska konvencija – Odgovornost letalskih prevoznikov – Člen 19 – Škoda zaradi zamude v letalskem prevozu potnikov, prtljage ali tovora – Člen 31(2) – Pravočasna prijava škode – Prijava škode pred datumom, ko je bila zadevna prtljaga dana na voljo osebi, upravičeni za njen sprejem“

V zadevi C-292/24,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Landgericht Frankfurt am Main (deželno sodišče v Frankfurtu na Majni, Nemčija) z odločbo z dne 2. januarja 2024, ki je na Sodišče prispela 25. aprila 2024, v postopku

AD

proti

Iberia Líneas Aéreas de España SA Operadora Unipersonal,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi S. Rodin (poročevalec), predsednik senata, N. Piçarra, sodnik, in O. Spineanu-Matei, sodnica,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za AD M. Hotes, Rechtsanwalt,
- za Evropsko komisijo G. von Rintelen in N. Yerrell, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nemščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 31(2), drugi stavek, Konvencije o poenotenju nekaterih pravil za mednarodni letalski prevoz, ki je bila sklenjena 28. maja 1999 v Montrealu in jo je Evropska skupnost podpisala 9. decembra 1999, v njenem imenu pa je bila odobrena s Sklepom Sveta 2001/539/ES z dne 5. aprila 2001 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 5, str. 491; v nadaljevanju: Montrealska konvencija) in je za Evropsko unijo začela veljati 28. junija 2004.
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med AD, letalskim potnikom, in Iberia Líneas Aéreas de España SA Operadora Unipersonal (v nadaljevanju: Iberia), letalsko družbo, glede odgovornosti zadnjenavedene družbe za škodo, nastalo zaradi zamude pri letalskem prevozu prtljage AD in oseb, ki so z njim potovale.

Pravni okvir

Montrealska konvencija

- 3 V skladu s tretjo uvodno izjavo Montrealske konvencije njene države pogodbenice priznavajo „pomen zagotavljanja varstva interesov potrošnikov v mednarodnem letalskem prevozu in potrebe po pravični odškodnini, ki temelji na načelu povrnitve v prejšnje stanje.“
- 4 V peti uvodni izjavi te konvencije je navedeno, da „je skupno ukrepanje držav za nadaljnje usklajevanje in uzakonitev nekaterih pravil, ki urejajo mednarodni letalski prevoz, z novo konvencijo najustreznejše sredstvo za doseg pravičnega ravnotežja interesov“.
- 5 Člen 19 Montrealske konvencije, naslovljen „Zamuda“, določa:
„Prevoznik je odgovoren za škodo zaradi zamude v letalskem prevozu oseb, prtljage ali tovora. Prevoznik pa ni odgovoren za škodo zaradi zamude, če dokaže, da so on, njegovi uslužbenci in pooblaščenici sprejeli vse ukrepe, ki se od njih lahko upravičeno zahtevajo, da bi se izognili škodi, ali da takih ukrepov niso mogli sprejeti.“
- 6 Člen 31 te konvencije, naslovljen „Pravočasna prijava škode“, določa:
„1. Če oseba, ki je upravičena za sprejem oddane prtljage ali tovora, to sprejme brez prijave škode, velja izpodbojna pravna domneva, da je bila dostavljena v dobrem stanju in v skladu s prevozno listino ali zapisom, ohranjenim na drug način, navedenim v odstavku 2 člena 3 in v odstavku 2 člena 4.
2. V primeru škode jo mora oseba, upravičena za sprejem, po njenem odkritju prijaviti prevozniku takoj, najpozneje pa v sedmih dneh od dneva sprejema, če gre za oddano prtljago, in v štirinajstih dneh od dneva sprejema, če gre za tovor. V primeru zamude se mora škoda prijaviti vsaj v 21 dneh od dneva, ko je oseba dobila prtljago ali tovor na voljo.
3. Vsaka reklamacija mora biti pisna in izročena ali odposlana v navedenih rokih.
4. Če reklamacija ni vložena v navedenih rokih, tožba proti prevozniku ni dopustna, razen ob njegovi prevari.“

Pravo Unije

- 7 V skladu s členom 3(1) Uredbe Sveta (ES) št. 2027/97 z dne 9. oktobra 1997 o odgovornosti letalskih prevoznikov v zvezi z letalskim prevozom potnikov in njihove prtljage (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 3, str. 489), kakor je bil spremenjen z Uredbo (ES) št. 889/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. maja 2002 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 6, str. 246), „[o]dgovornost letalskega prevoznika Skupnosti v zvezi s potniki in njihovo prtljago urejajo vse določbe Montrealske konvencije, ki se nanašajo na takšno odgovornost“.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 8 AD in dve drugi osebi so 15. decembra 2021 opravili let, rezerviran pri družbi Iberia, iz Frankfurta na Majni (Nemčija) v Panama City (Panama) s postankom v Madridu (Španija). Ker njihova prtljaga v Panama City ni prispela pravočasno, je AD istega dne prijavil, da niso prejeli prtljage, in se po telefonu obrnil na službo za iskanje prtljage pri družbi Iberia.
- 9 Zaradi tega položaja so AD in osebe, ki so z njim potovale, preložili nadaljnje potovanje, AD pa je v kontaktnem obrazcu družbe Iberia navedel, da želi, da ta družba z njim osebno vzpostavi stik najpozneje 18. decembra 2021, sicer bodo kupili nadomestne stvari in nadaljevali potovanje. Ker družba Iberia ni odgovorila, so kupili nadomestne stvari. Šele po njihovem nakupu je bila navedena prtljaga 20. decembra 2021 dostavljena v Panama City.
- 10 AD je s tožbo, vloženo pri Amtsgericht Frankfurt am Main (okrajno sodišče v Frankfurtu na Majni, Nemčija), od družbe Iberia na podlagi lastnih pravic in pravic, ki so mu jih odstopile osebe, ki so z njim potovale, zahteval povračilo stroškov navedenih nadomestnih stvari, potnih stroškov in cene vozovnic za nadomestni let.
- 11 To sodišče je s sodbo z dne 30. januarja 2023 to tožbo zavrnilo z obrazložitvijo, da rok za prijavo škode iz člena 31(2), drugi stavek, Montrealske konvencije ni bil spoštovan in da se izjema iz člena 31(4) te konvencije prav tako ne uporablja.
- 12 AD je zoper to sodbo vložil pritožbo pri Landgericht Frankfurt am Main (deželno sodišče v Frankfurtu na Majni, Nemčija), ki je predložitveno sodišče.
- 13 AD meni, da njegova izjava, s katero je družbo Iberia pozval, naj z njim vzpostavi stik najpozneje 18. decembra 2021, pomeni vnaprejšnjo prijavo škode, s katero je družbo Iberia ustrezno obvestil o skorajšnji škodi in pri tem spoštoval rok iz člena 31(2), drugi stavek, Montrealske konvencije. Ker je družba Iberia vedela, da z AD ni osebno vzpostavila stika v roku, ki ga je ta določil, in da na ta dan zadevna prtljaga ni bila predana, naj bi že bila seznanjena s tem, da je na navedeni datum nastala škoda v smislu te določbe. Zato naj ponovna določitev roka po izročitvi te prtljage ne bi bila potrebna.
- 14 Družba Iberia pa meni, da je bilo šele po izročitvi navedene prtljage mogoče dejansko oceniti, ali je prišlo do nastanka škode.

- 15 V teh okoliščinah je Landgericht Frankfurt am Main (deželno sodišče v Frankfurtu na Majni) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali člen 31(2), drugi stavek, Montrealske konvencije določa absolutni prekluzivni rok in ga je nujno treba razlagati tako, da mora biti prijava opravljena v 21 dneh po vračilu prtljage, ali pa se prijava lahko poda tudi že pred vračilom prtljage?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 16 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 31(2), drugi stavek, Montrealske konvencije razlagati tako, da je treba prijavo zaradi zamude pri prevozu prtljage absolutno podati v roku 21 dni od dneva, ko je bila zadevna prtljaga dana na voljo prejemniku, ali pa je to prijavo mogoče podati pred tem datumom.
- 17 V zvezi s tem je treba opozoriti, da v skladu s členom 3(1) Uredbe št. 2027/97, kakor je bil spremenjen z Uredbo št. 889/2002, odgovornost letalskega prevoznika Evropske unije v zvezi s potniki in njihovo prtljago urejajo vse določbe Montrealske konvencije, ki se nanašajo na to odgovornost.
- 18 Zato so določbe Montrealske konvencije od datuma začetka njene veljavnosti za Unijo, to je od 28. junija 2004, sestavni del pravnega reda Unije, Sodišče pa je pristojno za predhodno odločanje o njeni razlagi (glej v tem smislu sodbo z dne 17. februarja 2016, *Air Baltic Corporation*, C-429/14, EU:C:2016:88, točki 22 in 23 ter navedena sodna praksa).
- 19 V zvezi s tako razlago člen 31 Dunajske konvencije o pravu mednarodnih pogodb z dne 23. maja 1969 (*Recueil des traités des Nations unies*, zvezek 1155, str. 331), ki odraža običajno mednarodno pravo in katerega določbe so del pravnega reda Unije, določa, da je treba pogodbo razlagati v skladu z načelom dobre vere in običajnim pomenom določb pogodbe v njihovem kontekstu ter glede na njen cilj in namen (sodba z dne 20. oktobra 2022, *Laudamotion*, C-111/21, EU:C:2022:808, točka 22 in navedena sodna praksa).
- 20 V zvezi s tem je najprej iz besedila člena 31(2), drugi stavek, Montrealske konvencije razvidno, da mora oseba, upravičena za sprejem prtljage ali tovora, v primeru zamude pri sprejemu te prtljage ali tega tovora prevozniku prijaviti škodo vsaj v 21 dneh od dneva, ko ji je bila zadevna prtljaga ali blago dana na voljo.
- 21 Čeprav ta določba vzpostavlja prekluzivni rok 21 dni od dneva, ko je bila prtljaga dana na voljo za tako prijavo, pa določa le zadnji dan roka, po izteku katerega te prijave načeloma ni več mogoče veljavno opraviti. Dobesedna razlaga besedila te določbe kaže na to, da se lahko navedena prijava opravi kadar koli med ugotovitvijo zamude pri dobavi prtljage ali tovora in iztekom tega roka, torej celo pred tem datumom.
- 22 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da čeprav člen 31(2) Montrealske konvencije izrecno ne določa možnosti prijave pred datumom, ko je bila zadevna prtljaga dana na voljo, je to določbo mogoče razlagati tako, da je prijavo na njeni podlagi mogoče podati pred tem datumom.
- 23 Nato je treba ugotoviti, ali je ta razlaga, ki izhaja iz besedila člena 31(2), drugi stavek, Montrealske konvencije, potrjena s sobesedilom, v katero je umeščena ta določba.

- 24 V zvezi s tem je treba na prvem mestu ugotoviti, da člen 31(1) Montrealske konvencije določa, da za sprejem oddane prtljage brez prijave škode od osebe, upravičene za sprejem, velja izpodbojna pravna domneva, da je bila dostavljena v dobrem stanju in v skladu s prevozno listino ali zapisom, ohranjenim na drug način, navedenim v členu 3(2) te konvencije.
- 25 Tako je namen reklamacije, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki jo potnik naslovi na letalskega prevoznika, tega prevoznika obvestiti, da oddana prtljaga ni bila dostavljena v dobrem stanju in/ali v skladu s prevozno listino ali zapisom, ohranjenim na drug način, navedenim v členu 3(2) navedene konvencije (glej v tem smislu sodbo z dne 12. aprila 2018, Finnair, C-258/16, EU:C:2018:252, točka 50), zlasti glede trenutka, ko je bilo treba tako dostavo opraviti.
- 26 Na drugem mestu, v skladu s členom 19, prvi stavek, Montrealske konvencije je „[p]revoznik [...] odgovoren za škodo zaradi zamude v letalskem prevozu potnikov, prtljage ali tovora“.
- 27 Iz tega sledi, da je treba člen 31(1) te konvencije v povezavi s členom 19, prvi stavek, navedene konvencije razlagati tako, da je namen prijave škode zadevnega potnika, kakršna je bila vložena v postopku v glavni stvari, letalskega prevoznika obvestiti o obstoju škode, nastale zaradi zamude v letalskem prevozu prtljage ali tovora (glej po analogiji sodbo z dne 12. aprila 2018, Finnair, C-258/16, EU:C:2018:252, točka 52).
- 28 Tako je treba ugotoviti, da iz sobesedila, v katero je umeščen člen 31(2), drugi stavek, Montrealske konvencije, izhaja tudi, da mora biti mogoče letalskega prevoznika obvestiti o škodi zaradi zamude v letalskem prevozu prtljage od trenutka, ko se zadevni potnik seznani s to zamudo, in najpozneje v 21 dneh od datuma, ko mu bo ta prtljaga dana na voljo, ne da bi moral ta potnik čakati, da mu je navedena prtljaga dana na voljo.
- 29 To ugotovitev poleg tega potrjuje dejstvo, da prevoznik, kot izhaja iz člena 19, drugi stavek, Montrealske konvencije, ni odgovoren za škodo zaradi zamude, če dokaže, da so on, njegovi uslužbenci in pooblaščenici sprejeli vse ukrepe, ki se od njih lahko upravičeno zahtevajo, da bi se izognili škodi, ali da takih ukrepov niso mogli sprejeti.
- 30 Kot je namreč predložitveno sodišče v bistvu navedlo v predlogu za sprejetje predhodne odločbe, to, da se zadevnemu prevozniku prijava škode v zvezi z zamudo pri prevozu prtljage sporoči pred datumom, ko je zadevna prtljaga dana na voljo osebi, upravičeni za sprejem, temu prevozniku omogoča, da čim prej zbere potrebne elemente za predložitev takega dokaza in da je tako lahko oproščen odgovornosti na podlagi te določbe.
- 31 Nazadnje, razlaga iz točke 22 te sodbe je tudi v skladu s cilji Montrealske konvencije. Namreč, države pogodbenice te konvencije so se ob priznavanju – v skladu s tretjo uvodno izjavo navedene konvencije – „pomena zagotavljanja varstva interesov potrošnikov v mednarodnem letalskem prevozu in potrebe po pravični odškodnini, ki temelji na načelu povrnitve v prejšnje stanje“, odločile določiti sistem objektivne odgovornosti letalskih prevoznikov. Taka ureditev pomeni, kot izhaja iz pete uvodne izjave iste konvencije, „pravično ravnotežje interesov“ letalskih prevoznikov in potnikov (glej v tem smislu sodbo z dne 6. julija 2023, Austrian Airlines (Prva pomoč na letalu), C-510/21, EU:C:2023:550, točka 25 in navedena sodna praksa).

- 32 Razlaga člena 31(2), drugi stavek, navedene konvencije, ki bi izključevala možnost zadevnih potnikov, da prijavo zaradi zamude pri prevozu prtljage podajo pred datumom, ko jim je bila dana na voljo njihova prtljaga, pa bi ogrozila to ravnotežje s tem, da bi za izpolnitev formalnosti prijave postavljala dodaten nepotreben pogoj, in bi bila poleg tega v nasprotju z interesi prevoznikov, kot izhaja iz točke 30 te sodbe.
- 33 Iz navedenega je razvidno, da je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 31(2), drugi stavek, Montrealske konvencije razlagati tako, da je prijavo škode zaradi zamude pri prevozu prtljage mogoče podati pred datumom, ko je bila zadevna prtljaga dana na voljo osebi, upravičeni za njen sprejem.

Stroški

- 34 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

Člen 31(2), drugi stavek, Konvencije o poenotenju nekaterih pravil za mednarodni letalski prevoz, ki je bila sklenjena 28. maja 1999 v Montrealu in jo je Evropska skupnost podpisala 9. decembra 1999, v njenem imenu pa je bila odobrena s Sklepom Sveta 2001/539/ES z dne 5. aprila 2001,

je treba razlagati tako, da

je prijavo škode zaradi zamude pri prevozu prtljage mogoče podati pred datumom, ko je bila zadevna prtljaga dana na voljo osebi, upravičeni za njen sprejem.

Podpisi